

רבינו חננאל (המשך)

בשעמד בדין ע"ה הקרו וְלֹא עַל הַפִּירוֹת. מימה אס כן מאי מפני מיקון העולם הלא בדין לא גבי דמלוה על גבי ממשעבדי ויש לומר דאי לאו מפני מיקון העולם הוה אמינא הוילי ועמד בדין על הקרו יש קול גם לפירות:

במונותיהם ופיריך בגמראם והאמר
שמואל צעל חוב גובה את השבח
ומשני מקולי כתובה שנו כאן ומוזן
בנות נמי תנאי כתובה ככתובה דמי
והתם משבח יתומים מיירי דאי
משבח לקוחות אס כן מאי אריא דלא
טרפי בנות משבח והלא מגוף
הקרקע נמי לא טרפי דאין מוסיאין
נגזון האשה והבנות מנכסין
משועבדים אלא דואי בשבח יתומים
מיירי ודוקא כתובת אשה ומוזנות
דקילי לא גבו משבח אבל שאר בע"ח
גבי ורש"י פירש התם מוזן הבנות
כגון נשא אשה ופסק לזון בטה ה'
שנים ולפירושו אין ראייה דמיירי
בשבח בנותו אף לא נהירא דלא
שייך צבור תנאי כתובה והא דאמר
בהמקבץ (לקמן דף קי.) יתומים
אומרים אנו השבחנו ואין השבח שלך
משמע דלא גבי משבח יתומים התם
מיירי כשעשה אפוטיקי ואומרים אנו
השבחנו ותן לנו הליאה כדין יורד
לתוך שדה חצירו שלא ברשות וכן
מוקי התם במסקנא כשעשה
אפוטיקי: **תדע** שכן כתב בו'.
אין לפרש דהיי מוכח דבע"ח גובה
את השבח בדשכיל דבע"ח גובה את
השבח כחב מוכר ללוקח שיטלם לו
את השבח דא"כ מאי פריך מתנה דלא
כחבז בזה (ו) הדינ נמי דאף טריף שבח
והלא אין תלוי בגיית הבע"ח בחיבת
המוכר אלא י"ל לומר מדמשלם מוכר
ללוקח את השבח אין לחוש אם
יגבוה צעל חוב ממנו דאין הלוקח
מפסיד כל כך וא"ת ומאי ראייה
(ו) היא דלמא מיירי בלוקח מגזלן
דגזול דואי אית ליה שבחא וי"ל דאין
בלוקח מה הגזלן איירי הוה ליה
למכבז נמי ויפריהון אלא מיירי
בצעל חוב דלית ליה פירי אי נמי
מדקאמר ועמליהון היינו הוצאה
ושבחייהון היינו השבח היתר על
היציאה ואי בגזול הא גזול
גופיה יהיב ליה יציאה כדין יורד
לתוך שדה חצירו שלא ברשות:
הא

חוב ולא קשיא כאן בשבח המגיע

שנמלטה מסיקין "בא נגזל לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין רבא לא אמר כרבה בר רב הונא הרי היא יוצאה מתחת ידו בדינא משמע ורבה בר רב הונא לא אמר כרבה הרי היא יוצאה מתחת ידו בעינא משמע רב אשי אמר לצדדין קתני כגון שגזל שדה מחבירו מלאה פירות ואכל את הפירות ומכר את השדה בא לוקח לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין בין לרבא בין לרבה בר רב הונא מלוה על פה הוא יומלוה על פה אינו גובה מנכסים משועבדים הכא במאי עסקינן כשעמד בדין והדר זבין אי הכי פירות נמי כשעמד בדין על הקרן ולא עמד בדין על הפירות ומאי פסקא סתמא דמילתא כי תבע איניש קרנא תבע ברישא וסבר שמואל לוקח מגזולן לית ליה שבחא והא א"ל שמואל לרב חיינא בר שילת אמלך וכתוב שופרא שבחא ופירי במאי אי בבעל חוב מי אית ליה פירי ⁶ והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח שבה אין אבל פירות לא אלא לאו בלוקח מגזולן אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן כגון שיש לו קרקע א"ל אביי וכי מותר ללות סאה בסאה במקום שיש לו קרקע א"ל התם הלואה הכא זבין איכא דאמרי אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן כגון ⁷ שקנו מידו א"ל אביי וכי מותר ללות סאה בסאה במקום שקנו מידו א"ל התם הלואה והכא זבין: גופא אמר שמואל בעל חוב גובה את השבח אמר רבא תדע שכך כותב לו מוכר ללוקח אנא איקום ואשפי ואדכי ואמריק זבין אילין אינון ועמליהון ושבחייהון ואיקום קדמך וצבי זבינא דגן וקביל עלויה א"ל רב חייא בר אבין לרבא אלא מעתה מתנה דלא כתיב ליה הכי ה"ג דלא מריף שבחא א"ל אין וכי יפה כח מתנה ממכר א"ל אין. יפה יפה אמר רב נחמן הא מתניתא מסייע ליה למר שמואל. והונא חברין מוקים לה במילי אחריני דתניא המוכר שדה לחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו יכשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין והונא חברין מוקים לה במילי אחריני בלוקח מגזולן תניא אידך המוכר שדה לחבירו והשביחה ובא בעל חוב וטרפה יכשהוא גובה אם השבח יותר על היציאה נוטל את השבח מבעל הקרקע והיציאה מבעל חוב ואם היציאה יתירה על השבח אין לו אלא הוצאה שיעור שבח מבעל חוב והא שמואל במאי מוקים לה אי בלוקח מגזולן קשיא רישא דאמר שמואל לוקח מגזולן לית ליה שבחא אי בבעל חוב קשיא רישא וסיפא דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח איבעית אימא בלוקח מגזולן כגון שיש לו קרקע אי נמי בשקנו מידו איבעית אימא בב

שנעלוהו מסיקין. אנשים עכו"ם נעלוהו מן הגולן ומחמתו ותנן
 (דף קטז:) הגולן שדה מחצירו ונעלוהו מסיקין אם
 ומחמתה הגולן חייב להעמיד לו שדה אחר והרי היא יולאה מתחת
 ידיו ודמיא שנתלת מסיקין הוא: **בדינא משמע.** הלכך בזהוואת
 ידיו האמר ויורה אם הכריז להאמר

כשחפצר בו צורות: **צעינא משמע**.
כמו שהיה ולא שחפר זה צורות:
ומכר אס סגדה. והרי היא יואה
ממתח דיו של לוקח דינא וצעינא:
צין לרבה צין לרבה. דמוקמי גביית
הספה מן הגולן בגולל הא מלוה על
קפה הוא ולא טרפא ממשעדי:
נעשעמד קודם שמכר נכסיו
וכיוון דחייבזהו ב"ד אית ליה קלא
והוא ליה כמלוה בשטר: **מאי פסקא**.
פסקא תנא למלתיה דהעומד
בדיקון אינו עומד על הפירות: **רב**
חיינא רב שילא. סופר הימלך.
השטתה כותב שטר הימלך כמכר
אס יקבל עליו להצבות ללוקח משפר
נכסיו קרנא ושגחא ופרי אס יטרופה
ממנו: **כגון שיש לו קרקע**. לגולן
הא שמגבהו ללוקח קרקע ולא מעות
דהשטא לא מחזי כרצית: **אסור**
ללוות סאה כסאה שמה יוקרו חטין:
שחזר רביא טפי ממכר:
ששקנו מידו. ע"ד השבח דהוא ליה
מיהא טעמא חרבה דהא שיש חר

מני לוקח למימון אלא אשכנזי: שכן
מוכר ללוקח. נלוקח. נשכר. נשכר
שטר המכר: ואשכנזי. אשכנזי. ודומה
לו על הר נשפה למתרגם על טורא
שליא (ישעיה יג): ואדני. אטור
ממכל. ערעור: אינו ועמליהו
נשכר. וכיון דעל מוכר הדד גבי
שכר צעל חוב מלוקח וחוור הלוקח
על המוכר: מסנה דלא כחייב ביה
שאין אדם מקבל עליו אחריות
מה שהוא נותן: ה"ל דאס נותן
גכסיו במתנה לא גבי צעל חוב שכר
והואיל ולא הדד על הנותן: ווי יפה
במה מסנה כו'. במתיה: יפה ויפה.
צדצד צדצד דכיון דלא הדד גבי ליה
ללוקח מפסיד ליה בדיד ללא אפסדיה
לדבעל חוב דבשלתא גופה של קרקע
אח"ל אח"ל^א וצנתיה מאין אגבה חובי
אזבל שכר אח"ל מאי אפסדתיך:
ממשיע ליה למר שמואל. דבעל חוב
גובה את השבח: כשהוא גובה.
דכשלקוח חוזר וגובה מן המוכר:
במילי אחריו. דבר אחר: בלוקח
מגוץ. דגוץ ודאי טריף שכר לאמר
ליה ארעאי אשכח אכל צעל חוב
וכל כמה דלא טרפה לה לאו ידידיה
הוא וצדצדא דלוקח אשכח: על
הידידיה. שהידידיה הלוקח נשכרה:
ונוטל הלוקח: את השבח מצעל
ההקרקע. מה שעודף על הידידיה
לדאמר ליה פרעתי מן חובך: אין
ללוקח אלא מה הידידיה שהידידיה
גובה. פורע לו שיעור שכן והשאר
מפסיד: אי בלוקח מגוץ. האי צע"ח

היינו נגזל: קשיא רישא. דקמי
גוטל את השבח מבעל הקרקע:
קשיא רישא וסיפא. דקמי בע"ח
נותן את הציאה ולשמואל בעל חוב
גובה השבח ואינו נותן כלום:
המגי

(א) לעיל יד: וס"ג, (ב) [לקמן נח. 75. ב"ב ג.],
(ג) קבלתיה. רש"ל ועיין
רש"א, (ד) [ועי' היטב תוס'
גיטין נ: ד"ה לפי שאין וכו'
וקל"ע],

הגהות הב"ח
 (א) תוס' ד"ה מדע וכו'
 דל"א כתיב זה הכי הכי
 נמי: (ב) בא"ד וא"ת ומאי
 ראייה היא דלמא ההיא
 מיירי:

גליון הש"ס
גמ' יפה ויפה. עין צ"צ
דף נ"ג ע"א תוס' ד"ה
אמר: שם והוא חברין.
קדושין מז ע"א:

מוסף רש"י
בעל חוב גובה את
השבח. צעל חוב שהלוה
לחזירו מעות ומכר לוה
הנכסים והשיבחס לקוחות,
טורף צעל חוב הגוף והשבח
(בבבדות נב.) וכל הקרקע
טורף הלוות כמו שהיא
שומרת על ידי הלוות
(על ד' ו) ואינו ממחר
ללוות כלום. (ב"ק צה:).

רבינו חננאל
 ורבה בר רב חונתא אמר
 כנון כנול שדה תמולה
 מסקינן מחמתו בא גנול
 לעבות מי השדה גבול
 אפי' משפכביי בא לגבות
 לא מירות אינו גובה
 דמי כבני חרי. ומקשי'
 ביין רבנן
 אמרין תמורת כורות שחיין
 ומעות וכן לרבה בר רב
 הונא דאמר מי השדה
 שטולט מסקינן אפאי
 שריף משפכביי מלול פה
 פה היא תמולה פה אינו
 משפכביי. (אלא)
 ורביה (א) באמי שנקינן
 כנון חשבנא דגנול לולן
 כנון ותייחובו ז' ללשם
 ואחור שחתייבין ז' ומכר
 נכסכס בזה הדין לטורף
 הגנול כל הנכסין שמכר
 דאחור שחתייבין
 ז' (א) מיהא שמעינן
 חיוב ז' לאדם ללשם
 וכי
 נכמולא בשטר דמי וגבי
 אפי' משפכביי. אלא
 דאמר
 שפואל אפאי ויחייב
 כתוב שפואל שכתא ופירי
 כלמיהא תמורת אינו
 שומלן כמבנה ארעא ול
 חשב שחלול מעין חורפי
 תבוס (הן) חשיבין לו
 מוטפס דשטרא שאין
 בהן משט. ומקשי' ואי
 דכבכרע חוב שפואל מי
 שחייב דאית ליה פירי ואי
 גביה דאמר בעי חוב
 אגובה חוב השבח שבו
 ואין פירי לא. ופרקי רב
 יוסף שביש ליהוה קדיק.
 ואינא פירי משקול קדיק.
 ומקשי' עלה אפי' וכי
 מותר ללות סאה בסאה
 לוי שיש לו קרקע או

(א) עי' בר"ף לקמן דף יז גבי
מימרא דר"ג באמרו לו ב"ד
לא תן לו כו' ע"ש היטוב.
(ב) אולי ז"ל שאין כתוב בה זה
כלל.